

odbor všeobecné správy
náměstí Hrdinů 1634/3
Praha 4
140 21

Č. j. MV- 80517-8/VS-2013

Praha 1. srpna 2014
Počet listů: 4
Přílohy: 0

Rozeslat dle rozdělovníku

INFORMACE č. 10/2014

- I. Osvojení**
- II. Uzavření manželství osobou, která byla zbavena způsobilosti k právním úkonům podle právní úpravy platné do 31. 12. 2013**
- III. Uzavření manželství osobou, jejíž způsobilost k právním úkonům byla omezena podle právní úpravy platné do 31. 12. 2013**

I. Osvojení

Je-li to v souladu se zájmy dítěte, může soud na návrh osvojitele rozhodnout i před uplynutím doby tří let od rozhodnutí o osvojení, že je osvojení nezrušitelné.¹

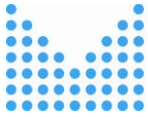
Zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, (dále jen „NOZ“), se řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne nabytí jeho účinnosti (1. 1. 2014).

Právní poměry týkající se práv osobních, rodinných a věcných se řídí ustanoveními NOZ; jejich vznik, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé přede dnem nabytí účinnosti občanského zákoníku se však posuzují podle dosavadních právních předpisů².

Z uvedeného vyplývá, že zrušitelné osvojení se automaticky mění po uplynutí lhůty tří let od právní moci rozhodnutí soudu o osvojení na osvojení nezrušitelné, nerozhodne-li soud před uplynutím této lhůty.

¹ § 844 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

² § 3028 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Rozhodnutí o osvojení, která nabyla právní moci do 31. 12. 2013, se řídí právními předpisy platnými ke dni nabytí právní moci rozhodnutí o osvojení, tj. zrušitelné osvojení i nadále zůstává osvojením zrušitelným, na žádost osvojitelů/le může soud rozhodnout o osvojení nezrušitelném.

Nabylo-li rozhodnutí o osvojení právní moci např. 25. 2. 2014, tříletá lhůta začne běžet od data nabytí právní moci rozhodnutí, tedy skončí k 25. 2. 2017, nerozhodne-li soud před uplynutím této lhůty.

II. Uzavření manželství osobou, která byla zbavena způsobilosti k právním úkonům podle právní úpravy platné do 31. 12. 2013

Kdo byl podle dosavadních právních předpisů *zbaven* způsobilosti k právním úkonům, považuje se ode dne nabytí účinnosti občanského zákoníku za osobu omezenou ve svéprávnosti podle NOZ.³

Osoby, které byly *zbaveny* způsobilosti k právním úkonům přede dnem nabytí účinnosti NOZ nebo jejichž způsobilost k právním úkonům byla přede dnem nabytí účinnosti NOZ omezena, nabudou svéprávnosti nejpozději uplynutím tří let ode dne nabytí účinnosti NOZ, ledaže soud rozhodne jinak.⁴

Z uvedeného lze vyvodit následující.

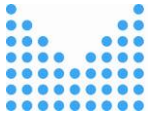
Osoba, která byla podle předchozí právní úpravy (zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů) zbavená způsobilosti k právním úkonům, se považuje s účinností od 1. ledna 2014 za osobu omezenou ve svéprávnosti, a protože není znám rozsah tohoto omezení, má se za to, že je omezena v tom nejširším rozsahu, tj. že tato osoba je na svéprávnosti omezena i tak, že nemůže uzavřít manželství.

Soud by však měl zahájit řízení o určení rozsahu omezení svéprávnosti (s ohledem na právní jistotu i ochranu práv dotčených osob) co nejdříve po nabytí účinnosti NOZ, nejpozději do tří let od účinnosti NOZ.

Dokud nebude soudem po 1. 1. 2014 rozhodnuto o rozsahu omezení svéprávnosti osoby, která byla podle dřívějších právních předpisů zbavená způsobilosti k právním úkonům (soud nerozhodl, nebo v rozsudku nebude konkrétně uvedeno, že tato osoba je způsobilá k uzavření manželství), má se za to, že je tato osoba omezena ve svéprávnosti i tak, že nemůže uzavřít manželství.

³ § 3032 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

⁴ § 3033 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

III. Uzavření manželství osobou, jejíž způsobilost k právním úkonům byla omezena podle právní úpravy platné do 31. 12. 2013

Kdo byl podle dosavadních právních předpisů *omezen* ve způsobilosti k právním úkonům, považuje se ode dne nabytí účinnosti NOZ za osobu omezenou ve svéprávnosti podle tohoto zákona a je i napříště způsobilý právně jednat v rozsahu stanoveném dosavadními právními předpisy, nerozhodne-li soud podle NOZ jinak.⁵

Manželství nemůže uzavřít osoba, jejíž svéprávnost byla v této oblasti omezena.⁶

V rozhodnutí soudu, které nabylo právní moci před 1. 1. 2014, se omezuje způsobilost fyzické osoby k právním úkonům a je v něm dále uvedeno, že např. fyzická osoba může disponovat částkou do 5.000,- Kč. Pokud chtěla taková osoba uzavřít manželství do 31. 12. 2013, předkládala matričnímu úřadu pravomocné rozhodnutí soudu o povolení uzavřít manželství.

S účinností NOZ však přichází změna koncepce zásahu do integrity osob a osoba by neměla být omezována víc, než je nezbytně nutné.

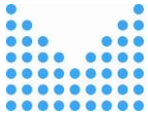
U osob, jejichž způsobilost k právním úkonům byla omezena před 1. 1. 2014 a které si přejí uzavřít manželství po 1. 1. 2014, doporučujeme, aby matriční úřad dal podnět k soudu k zahájení řízení o přezkum rozsahu svéprávnosti takové osoby, resp. matriční úřad může odkázat opatrovníka, či osobu, jejíž způsobilost k právním úkonům byla omezena, na přezkum jejich omezení. V nově vydaném rozsudku soudu již bude jasně vymezen rozsah omezení svéprávnosti. Nebude-li v nově vydaném rozsudku výslovně upraveno, že taková osoba nemůže uzavřít manželství, projev vůle snoubenců je možné přijmout.

Domníváme se, že je v zájmu osob, jejichž způsobilost k právním úkonům byla omezena, aby soud znovu posoudil jejich svéprávnost ve vztahu k uzavření manželství, protože jinak se vystavují následku, že soud může i bez návrhu určit, že manželství tady není.

V této souvislosti upozorňujeme, že pro výkon státní správy na úseku matrik mohou využít matriční úřady z informačního systému evidence obyvatel mj. údaje o omezení svéprávnosti, jménu, popřípadě jménech, příjmení, rodném čísle opatrovníka

⁵ § 3032 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

⁶ § 673 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

a o datu, místu a okresu jeho narození, pokud mu nebylo rodné číslo přiděleno; je-li opatrovníkem ustanoven orgán místní správy, název a adresa sídla⁷.

Žádáme, aby s obsahem shora uvedeného byly seznámeny všechny matriční úřady v působnosti krajských úřadů, obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a magistrátů měst Brna, Ostravy, Plzně a Magistrátu hl. m. Prahy.

JUDr. Václav Henych

ředitel odboru
podepsáno elektronicky

Vyřizuje: JUDr. Jana Hálová
tel. č.: 974 817 427
e-mail: jana.halova@mvcv.cz

Rozdělovník:

- všem krajským úřadům
- všem odborům vnitřních věcí magistrátů měst Brna, Ostravy a Plzně
- odboru živnostenskému a občanskosprávnímu Magistrátu hl. m. Prahy

⁷ § 84a odst. 1 písm. i) zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.